

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 9. Materia & forma Presbyteratûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

cessoriam ex Ecclesie institutione. Unde & verba hæc: *accipite potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei*, &c. similiter dici possunt forma accessoria, non essentialis, quæ in orationibus impositioni manuum conjunctis est posita: *emittite in eorumque sumus Domine Spiritum sanctum*, &c. Unde eadem apud Græcos & Latinos est materia essentialis, eadem forma.

- 32 Præcipuum Diaconi officium est, Episcopum perpetuo sequi, concionantem custodire, Sacerdoti in sacrificio ministrare, Evangelium in Missæ sacrificio legere, panem & vinum Sacerdoti consecraturum porrigere, sanguinem, imò & corpus Domini fidelibus distribuere (uti testantur Justinus Martyr Apolog. 2. Cyprianus lib. de lapsis, Author Constitutionum Apostolicarum, Ambrosius, alique Patres.) Denique baptizare & prædicare, prout Episcopus, Diaconos ordinans, dicit: *Diaconum oportet ministrare ad altare, baptizare & prædicare*. Hodie tamen officium baptizandi non competit Diaconis, nisi ex commissione Sacerdotis, prout constat ex can. *Diaconos dicit 93*, & can. *constat de Consecrat. dist. 4*. Nec ipsis, præsertim Presbytero, amplius competit dispensatio corporis Christi, utpote ipsis viciata per can. 15. Concil. II. Aurelianensis, & can. 38. Concil. IV. Cartag. Unde præcipuum hodie Diaconi officium est Evangelium solemniter in Missa cantare, Sacerdotique in Missæ sacrificio proximè assistere & ministrare.

CAPUT IX.

Materia & forma Presbyteratus.

- 33 **M**ateria Presbyteratus est manuum impositio; non instrumentorum porrectio; utpote apud Græcos inusitata, nec à veteribus Scriptoribus, S. Dionysio in lib. de Eccles. Hierarch. Maximo Martyre, & Pachimere, Dionysii Interprete (qui Ritus omnes hujus Ordinis diligenter profecuti sunt) nec à vetustis Patribus Latinis & Græcis ullo modo commemorata; uti nec à Ritualibus antiquis, seu Latinis, seu Græcis, nec à veteribus Canonibus & Conciliis, in quibus sola fit mentio impositionis manuum pro materia, & orationis pro forma. Idè Maldonatus tract. de Ordine q. 3. *impositio manuum* (inquit) *non est habenda tanquam ceremonia non necessaria, sed tanquam pars essentialis Sacramenti; iaque videtur tenendum fide Catholicæ. Primum, quia in Scriptura, ubi-cumque fit mentio de Ordinatione, declaratur per impositionem manuum, & videtur mihi esse temerariam scripturam dejerere, & conjectari chimeras, id est rationes naturales. Secundo, quia veterem Ecclesiam nunquam ordinasse sine impositione manuum, ex omnibus Authoribus antiquis perspicuum est. De traditione autem calicis & hostiæ nulla est mentio apud illos. Tertio, quia videtur nimis durum esse, ceremoniam, quam nobis perspicè tradunt Apostoli, excudere, & inducere illam, de qua nulla fit mentio in Scriptura.*
- 34 Denique Græcorum Ordinationes Romana Ecclesia ratas semper habuit. Traditionem verò instrumentorum in Ordine Sacerdotali, ne ab antiquis quidem Patribus usurpatam fuisse, sed solam manuum impositionem, ostenditur ex Ordinatione Salamani, Anachoretæ sanctissimi, apud Theodoretum in Histor. Relig. c. 19. *Pontifex* (inquit) *civitatis, cujus erat vicus, cum viri didicisset virtutem, accessit, volens ei donum dare Sacerdotii... manumque imposuit, & peregit precationem. Et sæpè quidem ei dixit, & quæ ad eum venerat gratiam significavit. Ubi non solum nulla mentio, nisi impositionis manuum, & precationis; sed & si sanctissimo illi viro tradita fuisset patena cum hostia, caliceque cum vino,*

se factum Presbyterum ignorare non potuisset; imò tangere instrumenta recusasset, nec proinde Presbyter factus fuisset. Similem historiam cap. 13. commemorat de Ordinatione Macedonii, cum scilicet, Ordinatione factâ, necesse prorsus quid factum esset. Scivisset autem, si patena cum hostia, & calix cum vino, ipsi tradita fuissent. Tandem Hieronymus in cap. 58. Ita dicit, quòd Ordinationo Clericorum, *non solum ad imprecationem vocis, sed ad impositionem impletur manûs*, quòdque *vocis imprecatio clandestina* subinde Clericos *ordinet nescientes*. Quod fieri non potuisset, si per instrumentorum traditionem Ordinatio facta fuisset, utpote quæ ordinatum latere non potuisset. Manus autem cum variis de causis imponantur, facile fieri potest, ut à simplicibus nesciatur ad quid fiat.

Sed cum in Ordinatione Presbyteri triplex fiat impositio manuum: Prima statim post Litanias, dum Episcopus, nihil dicens, singulis ordinandis manus imponit, idemque adstantes Sacerdotes faciunt. Secunda, quâ Episcopus, & Sacerdotes, manus extensas habent supra ordinandos, Episcopusque orationem simul pronuntiat. Tertia in fine adorationis, dum Episcopus super unumquemque dicit: *accipe Spiritum sanctum: quorum remiseras peccata*, &c. Questio est, utra ad materiam Ordinationis spectet?

35 Respondeo: nec prima, nec tertia, sed secunda. Non prima: quia non est conjuncta forma. Tertiam plerique volunt ad materiam Presbyteratus spectare, pro ea parte quâ importat potestatem remittendi peccata; traditionem verò patenæ cum pane, & calicis cum vino, pro ea parte quâ importat potestatem sacrificandi. Sed quemadmodum illud posterius ex dictis apparet non subsistere; sic illud prius non subsistere videtur, eò quòd tertia illa manuum impositio, cum sua formula, Græcis sit prorsus incognita, & inusitata, nec Ritualia antiqua, etiam Latina, ante quingentos annos illius meminerunt. Nec Concilium Cartag. IV. can. 3. ubi secundam, non tertiam manuum impositionem designat, cum ait: *Presbyter cum ordinatur, Episcopo eum benedicente, & manum super caput ejus tenente, etiam omnes Presbyteri, qui presentes sunt, manus suas juxta manum Episcopi super caput illius teneant*. Ubi cum dicit, *Episcopo eum benedicente*, benedictio illa non ea est, de qua in tertia benedictione, *accipe Spiritum sanctum*; sed est oratio longa & vetusta, cujus hic titulus in Ritualibus antiquis: *consecratio*. Et quæ eam sequitur, sub hoc titulo: *consummatio Presbyterii*.

36 Confirmatur 1°. ex Concilio Hispalensi II. 37 can. 5. ubi irrita declaratur Ordinatio Presbyteri, in qua Episcopus manum imposuerat, sed Presbyter benedictionem pronuntiaverat, non Episcopus, eò quòd præ oculorum dolore non posset. Qui certè memoriter potuisset, si ea benedictio non fuisset longa illa oratio, sed brevis illa formula: *accipe Spiritum sanctum*; quam nullus Episcopus memoriter non scit.

2°. ex Tridentino sess. 14. c. 3. ubi declarat, 38 *Extremæ Unctionis Ministros esse solos Episcopos, aut Sacerdotes ab ipsis ritè ordinatos per impositionem manuum Presbyterii*. Cum enim tertia manuum impositio fiat à solo Episcopo, non à Presbyterio, de ea Tridentinum non loquitur, sed de secunda: per quam proinde dicit Sacerdotes ritè ordinari.

39 Atque ex his conficitur, hæc verba Episcopi tradentis instrumenta: *accipe potestatem offerendi sacrificium*, ad formam essentiali non pertinere, uti neque ista tertia manuum impositioni conjuncta: *accipe Spiritum sanctum*, &c. Priora namque per 900. propè annos in Ecclesia Latina

non fuerunt usurpata, nec inveniuntur in Ritualibus antiquioribus ante 700. annos; uti nec posteriora in Ritualibus ante seculum duodecimum scriptis. Et utraque Græcis sunt profusius inusitata, ut Morinus ostendit. Hodie tamen usurpanda sunt tanquam forma accessoria ex Ecclesiæ Latinæ præscripto, ad maiorem expressionem utriusque potestatis Presbyterorum, sacrificandi scilicet, peccataque remittendi. Videri potest Morinus de sacris Ordinibus p. 3. exercit. 7. c. 1. & 2.

- 40 Si objicias 1°. Florentinum, in Instructione Armenorum, nullam aliam tradere materiam Presbyteratus, quam calicis cum vino, & patenæ cum hostia traditionem. Nec aliam formam, nisi accipe potestatem, &c.

Respondeo cum Becano, Florentinum (in illa Instructione) solum meminisse materiæ accidentalis & accessoriæ, quæ ab Ecclesiâ fuit instituta; non essentialis, quam Christus instituit; eod quod hæc ex Scripturis & Patribus satis esset cognita.

- 41 Deinde retorqueo argumentum: Concilia antiqua, aliam non assignant materiam, nisi manuum impositionem; quibus eum Florentinum non contradicat, solum ergo meminit materiæ accidentalis, neque ex professo suscepit accuratè declarare materiam & formam essentialem singulorum Ordinum, sed locutum est juxta communem modum & consuetudinem, quo materia Sacramentorum appellari solet illa res vel ceremonia externa, in Sacramenti consecratione usurpari solita, quæ idonea est ad exprimendum Sacramenti effectum, sive interim sit materia accidentalis, sive essentialis, sive de necessitate Sacramenti, sive de necessitate præcepti. Quomodo idem Florentinum Confirmationis materiam esse dicit Chrysmâ consecratum ex oleo & balsamo, per Episcopum benedicto; balsamum tamen magis ad ornatum, quam ad essentialiam istius Sacramenti pertinere, plerique magni nominis Theologi non sine fundamento docent, prout vidimus lib. 3. c. 4.

Si objicias 2°. instrumentorum porrectionem ex concordi Theologorum sententia, solum esse materiam essentialem Presbyteratus.

Respondeo negando assumptum. Quia istam solum esse materiam accidentalem, solumque manuum impositionem essentialem esse, nobiscum tradunt Hugo Menardus in librum Sacramentorum Gregorii, Maldonatus to. 1. de Sacram. tr. de Ord. q. 3. p. 2. Becanus de Sacram. Ord. q. 4. Morinus de sacris Ordinationibus p. 3. exercit. 7. c. 1. Ivenius de Ord. q. 3. c. 2.

CAPUT X.

Differentia Presbyteratus ab Episcopatu.

- 42 Sacerdotium dividi solet in summum, & non summum, Sacerdotisque in simplices Sacerdotes, & summos, seu Episcopos, quos Concilium Tridentinum sess. 23. c. 4. declarat Apostolorum Successores, positos (sicut Apostolus ait) à Spiritu sancto regere Ecclesiam Dei, eoque Presbyteris superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre, Ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Et can. 7. si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi, vel eam quam habent, illis esse cum Presbyteris communem, anathema sit.

- 43 Hinc Acrius inter hæreticos semper est habitus, quod diceret, nulla in re Presbytero Episcopum antecellere, nullam inter utrumque discrimen esse.

Est enim (inquit) amborum unus Ordo, & idem honor, & dignitas. Acrium hæc in re secuti sunt Albigenes, Waldenses, Wiclefista, Lutherus, & Calvinus. Sed ipsos hæc ratione refellit S. Epiphanius hæresi 75. Episcoporum Ordo ad gignendos Patres præcipue pertinet. Hæc enim est Patrum in Ecclesiâ propagatio. Alter, cum Patres non possit, filios Ecclesiæ regenerationis latrone producit; non tamen Patres, aut Magistros. Quinam verò fieri potest, ut in Presbyterum constituat, ad quem creandum manuum imponendarum jus nullum habeat? Aut quomodo Presbyter Episcopo dici potest æqualis? Ante S. Epiphanius, Alexandrina Synodus, in causa S. Athanasii congregata, in Epistola Synodica, probat Ilchyram, à Collutho ordinatum, Presbyterum non fuisse, ex hoc quod Colluthus non erat Episcopus, sed simplex Presbyter.

Allatam inter Episcopos & Presbyteros differentiam ex Christi institutione esse, adeoque ex jure divino, pluribus, & aliis ostendunt. congruentis Morinus, Petavius, & alii ostendunt. Id solum Catholici controvertunt, an ista differentia ejusmodi sit, ut Episcopatus Presbyteratum novum addat characterem, novum Ordinem, novum Sacramentum? an idem sit Presbyteratus & Episcopatus character, idem Ordo, idem Sacramentum, solum dicens novam extensionem, vel relationem?

Magister, Alensis, S. Thomas, S. Bonaventura, veteresque Scholastici communiter (apud Morinum) censent Episcopatum idem esse Sacramentum, eundemque Ordinem cum Presbyteratu, nec diversum imprimere characterem. Contraria est opinio Altiisiodorensis in Summa l. 4. tr. 8. q. 1. & nonnullorum aliorum. Media est opinio Paludani in 4. dist. 24. q. 7. 2. characterem Episcopalem esse ipsummet characterem Sacerdotalem, sed auctum accessione Episcopalis Consecrationis, per modum quo idem habitus scientiæ augetur plurium conclusionum cognitione, ita ut illa accessione Sacerdotalis character jam possit, quod ante non poterat, scilicet ordinare & confirmare. Ad quod necesse non est quod augetur entitative, sed sufficit quod augetur potestative, ad quod sufficit accessus novæ potestatis ex voluntate divina, cujus vi Sacerdos, in Episcopum consecratus, ordinare & confirmare jam possit, quod ante non poterat, sique character ipse jam evaserit (quod ante non erat) fons, ex quo reliqui Ordines tanquam rivi emanent. Sic dum Rex eundem hominem ad diversa officia promovet, vel pecuniæ pretium auget, nihil novi entitative addit homini vel pecuniæ, sed sola Regis voluntas facit eundem illum hominem jam posse, quod non poterat, eandemque pecuniam valere plusquam antè valebat. Hanc opinionem, utpote Patribus & vetustioribus Theologis conformem, valde probabilem existimo.

Illam etiam quaestio acriter in Concilio Tridentino controversa fuit, an Episcopi non solum quoad potestatem Ordinis (de qua omnes conveniebant) sed & quoad potestatem jurisdictionis superiores sint Sacerdotibus jure divino, ut videtur est apud Pallavicinum lib. 18. c. 14. & 15. ubi exhibet insignem Didaci Laynii (Societatis Jesu Generalis) hæc de re Dissertationem, quæ ostendit Ordinis Episcoporum potestatem in singulis Episcopis esse immediate à Deo; jurisdictionis vero Episcopalis esse à Deo immediate in genere, nimirum in quibusdam, ut in Petro ac Successoribus, atque in cunctis Apostolis ex peculiari privilegio; in reliquis Episcopis eam esse à Deo mediate, immediate à Romano Pontifice. Ideoque in Romano Pontifice, quamdiu perseverat in Pontificatu, jurisdictionem esse invariabilem; sum-